

නීලරක්ක පාට ය. ලංකාවේ පහත රට බස්නාහිර වෙරළාසන්න ප්‍රදේශවල මුහුදු මට්ටමේ සිට අඩි 3000ක් දක්වා ද, ඉන්දියාවේ ද, මේ පැළය බහුලව වැඩේ.

ඉතිහාසය :— දත් එන ලමයින්ගේ බඩවැල්වල ආබාධ සුව කිරීම සඳහා මෙය අහඹු ඖෂධයක් බව සංස්කෘත පොත්වල සඳහන් වී තිබේ. තවද සපී විෂට ද ප්‍රතිකාරයක් වශයෙන් එය ප්‍රසිද්ධ විය.

සෑදී තිබෙන ආකාරය :— එහි, එක්තරා තිත්ත ධාතුමක් ද, 'ඇරිස්ටින්', 'ඇරිස්ටින් ඇසිඩ්' දුම්මල, කහට, සහ (starch) පිටි ධාතු ද අඩංගු වී තිබේ.

ප්‍රයෝජන :— සැප්සද ගසේ විශලි කඳ හා මුල් කොටා කුඩු දියකිරීමෙන් එක්තරා බෙහෙතක් සාදන හැකි වන්නේ ය. සැප්සද ඇට කුඩු කර, පොහවා, දියකොට, වෙනත් ද්‍රව්‍ය සමග මිශ්‍ර කිරීමෙන්, ලැබෙන ද්‍රව්‍යය කොලර රෝගයට සහ ලෑදුරු ලෙඩට ප්‍රත්‍යක්ෂ ප්‍රතිකාර බව වෛද්‍යවෘත්තීන් විසින් මහතා ප්‍රකාශ කර තිබේ.

[මතු සම්බන්ධ යි.]

කුලීකරුවන් ලවා ලංකාවේ විශලි කලාපයේ ඉඩම් දියුණු කිරීම පිළිබඳ සටහන්.
Notes on the Opening by Manual Labour of Land in the Dry Zone of Ceylon.

(ජේ. ඇස්. ඇල්. චයිම්, ගොවිකම් උපදෙශක මහතා විසින්.)

උපදෙශක ආහාර නිෂ්පාදනය කිරීමෙන් ද, පසු කලකදී වැඩි දියුණු කිරීමේ බලාපොරොත්තුවෙන් දැනට ලංකාවේ කැලෑ ඉඩම් රාශියක් එලි කරගත යනු ලැබේ. මේ පිළිබඳ ලියවී තිබෙන පොත් පත් ඉතා සවිලා ය. විශලි කලාපයෙහි පැවැත් වූ මේ අන්‍යමේ ව්‍යාපාර පිළිබඳ අවුරුදු හතරක පල පුරුද්දක් ලබා ගත් ලියුම් කරු පලමු වරට මෙවැනි කටයුතුවල යෙදී සිටින්නන්ට තමන්ගේ සටහන් ප්‍රයෝජනවත් වේ යයි කල්පනා කරයි. කැලෑ එලි කිරීම ප්‍රීති උපදවන කටයුත්තකි. වික කලකට පෙර වන ලැහැබක් වූ ඉඩම්වල හෝග වැඩි සශ්‍රීක ලෙස වැඩෙනු දැකීම, එය භාරව සිටින නැතැත්තාගේ අභිමානයටත් සොම්නසටත් හේතු වේ.

සවකීය මුතුන් මිත්තන්ගේ ක්‍රියා කලාපය අනුගමනය කරමින් දීඬි කාලයක් තුළ හේන් ගොවිතැනෙහි නියුක්ත වූ කැලෑ බදු ගම් වැසියා, හේන් ගොවිතැන් කිරීමට පලමුවෙන් පටන් ගන්නා අයට ඉතා අනඬි මාඬි දෙශකයක් වන බව මෙහිදී ප්‍රකාශ කළ යුත්තකි. මේ කාරණය පිළිබඳ බොහෝ වටිනා තොරතුරු නැතුවත් ලෙස හේන් ගොවිතැන් කිරීමේ යෙදෙන අයගෙන් දැනගත හැකි ය. තවද, ඔහු අනුගමනය කරන ක්‍රියා කලාපය, කැලෑ එලි කිරීමේ කටයුතු වල නියුක්ත විය යුතු අය විසින් පුහුණු කළ යුතුය.

පහත දැක්වෙන සටහන් වලින් විස්තර වන්නේ මිනිසුන් ලවා කැලෑ එළි කිරීම පිළිබඳව පමණක් ය. මෙරට කැලෑ එළි කිරීමේ කටයුතු සඳහා වූයේ මෙරට පෙර අධික ලෙස පාවිච්චි නොකරන ලදී. කැලෑ එළි කිරීමේදී පළමුවෙන් කෙරෙන වැඩ සඳහා කෙනෙක් දුරට සාර්ථක ලෙස වූයේ මෙරට පාවිච්චි කළ හැකි දැයි සවිච්චි වශයෙන් ප්‍රකාශ කළ නොහැකි ය. ලංකාවේ තනි සලකා බලන විට, කැලෑ කපා එළි කිරීමට මිනිසුන් යෙදීමත්, ඊට පසුව, මුල් ඉදිරිමට සහ ඉබ්ම දියුණු කිරීමට වූයේ මෙරට පාවිච්චි කිරීමටත් පුළුවන් වේ.

නොයෙක් වගිතේ කැලෑ.

ගස් කැපීමෙන් පසු ද, කැලෑ දූවෙන කාලයේදී ද, පිළියිමෙන් පසු එළි පහල කරන කාලයේදී ද, ඉබ්මේර කාලයක් ඇතිවන ලෙස ගස් කැපීමේ වැඩ පිළිවෙල යොදා ගැනීම ඉතා අවශ්‍ය ය. මෙය මෙසේ ඉටු නොවේ නම්, කටයුතු ව්‍යාකූල වී, නිකරුණේ අධික වියදමක් දැරීමට සිදු වන්නේ ය. නිරිත දිග මෝසම් සුළඟ හමන විට ඉතා අඩුවෙන් වෂිව ලැබෙන වියලි කලාපයෙහි, කැලෑයේ විශාලතම අනුව, ජූනි, ජූලි යන මාසවලදී ගස් කැපිය යුතු ය. එළිකිරීමට තිබෙන ඉබ්ම ප්‍රමාණය විශාල නම්, නැතහොත් සපයා ගත හැකි කුලීකරුවන්ගේ සංඛ්‍යාව සීමා සහිත නම්, මැයි මාසයේදී ම ගස් කැපීම පවත්වාගැනීමේ බාධාවක් නැත. ගිනි තැබීම අගෝස්තු අන්තයේදී හෝ සැප්තැම්බර මුල් කාලයේදී හෝ ආරම්භ කළ යුතුය. වැසි ඇතිවී වැපිරීම පවත් ගන්නා ඔක්තෝම්බර මැද කාලයට පෙර, එළි කිරීම, පස ආරක්‍ෂා කිරීම සඳහා කළයුතු මූලික වැඩ පිළිවෙල සහ වැට බැඳීමත් හැකි පමණ කඩිනමින් කළ යුතු ය. කුලීකරුවන් සොයා ගැනීම අපහසු වේ නම්, වැපිරීමෙන් සතියකට හෝ දෙකකට පසු, වැට බැඳීම සම්පූර්ණ කළ හැකි ය. සමහරවිට, වියලි කලාපයේ ගම් වාසින් විසින් කැලෑ එළි කිරීම යල් මෝසමේදී පවත් ගනු ලැබේ. මෙහිදී, ඉදිරියට තිබෙන කාලය ඉතා සවිලා හෙයින්, ඉතා කුඩා වූ ලදු කැලෑ පමණක් මේ සඳහා තෝරා ගනු ලැබේ. ජනවාරි මාසයේදී හෝ පෙබරවාරි මුල් කොටසේදී හෝ ගස් කැපීම ආරම්භ වේ. මාර්තු අන්තයේදී හෝ අප්‍රියෙල් මැද කොටසේදී වෂිව ලැබීමට පෙර මාර්තු මැද කොටසේදී ගිනි තැබීම පවත් ගනු ලැබේ. එක මෝසමකදී එළි කරන ලද කැලෑ ඊළඟ මෝසමේදී ගිනි තැබීම සඳහා ඉතිරි කළ විට, අතරවාරේදී ලැබෙන වෂිව හේතුකොට ගෙන, කොළ සියල්ල බිම වැටී, තැනින් තැන අඩු කොළ පෙනෙන්නට තිබෙන හෙයින්, මේ කාලයේදී සැහෙන පමණ කුලීකරුවන් සපයා ගැනීමට නුපුළුවන් වේ නම්, විශාල ලදු කැලෑ වූ විට එළිකිරීම මේ කාලයේදී ආරම්භ නොකළ යුතු ය. කරුණු මෙසේ හෙයින්, සම්පූර්ණ කැලෑ කොටස් වශයෙන් බෙදා, එක එක කොටසේ ගස් කොටකර කපා, ගොඩගසා, ගිනි තැබිය යුතු ය. මේ පිළිවෙලට අධික වියදමක් දැරීමට ද සිදු වේ.

ගස් කැපීම, ගිනි තැබීම සහ එළි කිරීම.

කැලෑයේ ගස් කැපීම ඉතා සමෘද්ධි අය විසින්ම කළ යුත්තකි. මේ කාරණය ගැන වියලි කලාපයේ ගම්වැසියා තරම් සමතෙක් නැතැයි කියා සිතීමට ඉඩ තිබේ. කැලෑයේ ගස් කැපීම සාමාන්‍ය කුලීකරුවකු විසින් කළ හැකි දෙයක් යයි, ගෘහස්ථයාට අදහස් වෙන්නට පුළුවන. නුමුත් ගම්වැසියෙකුත්, තහරබද කුලීකරුවෙකුත්

පොරොන්දු සහ කැත්තක් පාවිච්චි කරමින් මේ කමාන්තයෙහි යෙදී සිටින විට, දෙදෙනා අතර ඇතිවන්නා වූ වෙනස දැකීමෙන් ගෘහස්ථයා පුදුම වන්නේය. මේ දෙදෙනාගේ වැඩ නඩයෙන් ද, ප්‍රමාණයෙන් ද වෙනස් වේ. අසමනා කුලීකරුවන් යෙදීමෙන් වියදම් විනාශ වේ. පළපුරුද්ද මද වීමෙන් බොහෝ අතතුරු සිදු වී ගොවියාට ඒ මගින් මහත් කරදරයක් ද වේ.

තෝරාගන්නා ලද කාලය ඉහත සඳහන් කාලය වැඩි අතරින් පළමුවැනි වැඩියට අයිති වේ නම්, පළමුවෙන් කළයුත්තේ අකුල් එළි කිරීම යි. මෙහිදී, සියළු පදුරු සහ අභියක් පමණ වට ප්‍රමාණයක් ඇති ගස් ද කැනිවලින් හා වක්පිහියා වලින් කැපිය යුතුයි. පළමුවෙන් අකුල් සුද්ද කිරීමෙන්, විශාල ගස් කැපීම සඳහා කුලීකරුවන්ට පහසුවෙන් එහා මෙහා යා හැකි වන්නේය. එහි තවත් ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් අතතුරු අඩුවීමත්, කපාපු කාලය පහසුවෙන් පෙරලන්ට පුළුවන්වීමත්, මනාලෙස ගිනි ඇවිලීමත්, සිදු වන්නේ ය.

පදුරු එළි කිරීමෙන් පසු, විශාල ගස් කැපීම ආරම්භ කළ යුතු යි. මීට පෙර, මෙම විශාල ගස් ඇලවී තිබෙන ආකාරය සලකා බලා, ඒ සියල්ල එක පැත්තකට වැටෙනසේ කපන්ට වුවමනා බව සිහි තබා ගැනීම අවශ්‍ය ය. ගස් බොහෝ ගණනක් එක පැත්තකටම ඇලවී තිබෙන බව දැකිත්ට ලැබේ. සැක සහිත අන්දමට ගස් කැපීමෙන් තැනින් තැන අතුරු සිදුරු ඇති වී, ගිනි ඇවිලීම ආරම්භ කොට වන්නේ ය. ලොකු ගස් වැටෙන ඉඩ ප්‍රමාණය ඇතුළත කුඩා ගස් පිහිටා තිබේ නම්, මේ කුඩා ගස් මුලින්ම කපා, මැදින් කැපිය යුතු යි. ඊට පසු, විශාල ගස් කපනවිට, ඒවා වැටීමෙන් මැදින් කපන ලද කුඩා ගස් ද බිම හෙළනු ලැබේ. බොහෝ දුරට වියදම් අඩුවන මේ ක්‍රියා පිළිවෙල සම්බන්ධව ගම් වැසියා ඉතා දක්ෂයෙකි.

මුල් ඉදිරිමේ වියදම අඩු කිරීම සඳහා, විශාල ගස්වල හරස් මුල්, මුල සිට පික දුරක් ඇතින් කපනු ලැබේ. ගසේ කඳ සවලා වශයෙන් නැවෙන සේ, මුදුන් මුලද තරමක් කපනු. මේ හේතුවෙන් මුදුන් මුලෙන් වැඩි කොටසකුත් සමග සම්පූර්ණ ගස බිම හෙළීමට හැකි වන්නේ ය. සාමාන්‍ය වශයෙන් විශාල ගසක මුලක් දවසකදී ඉදිරිමට කුලීකරුවන් දස දෙනෙකුට වඩා වුවමනා නමුත්, මේ පිළිවෙල අනුගමනය කිරීමෙන් බොහෝ දුරට වියදම් අඩුකර ගත හැකි බව සොයාගත තිබේ.

ගසක් කපා බිම හෙළීමෙන් පසු, උඩට විහිදී තිබෙන අතු සියල්ලම කපා දැමීමෙන්, කොදින් ගිනි ඇවිලීම සිදු වන්නේ ය. ගිනි ඇවිලීම ආරම්භ වෙන අංශයේ දම්වැලක් පමණ දුරට, ඉහත සඳහන් උඩට විහිදී තිබෙන අතු සියල්ලම සිද දැමීමෙන්, ආරම්භලෙස ගින්න ආරම්භ වන්නේ ය. මේ අතු සිද දැමීම හා කපාපු කාලය පෙරලීමේ කළයුත්තේ එම අතු සහ රිකිලි පලාවන් පාටව තිබෙන කාලයේ දී බව සිහි තබා ගත යුතු යි. විශ්ලි අතු කැපීම අපහසු ය. ඒ ඇරත්, ඉතා ආරම්භලෙස ගිනි ඇවිලීම සඳහා විශ්ලි කොළ එකට තිබිය යුතු යි. පසු කලක දී අතු සිදීමෙන්, එවිට විශ්ලි තිබෙන කොළ නැතින් තැන විහිදී යන හෙයින්, ගිනි

ඇවිලීම අපහසු වන්නේ ය. කොළ සම්පූර්ණයෙන් වියලී විට, මහත් වැඩිවත් ඇතිවුව හොත්, කොළ බීමට වැටී, ගිනි ඇවිලීමට බාධා පැමිණේ. මීට පසු දීඹ නියඟක් ඇතිවුවහොත්, මේ පාඨව පිරිමසා ගත හැකි නො වන්නේය. කැලය කපා ගොඩ ගසා තිබෙන ප්‍රදේශ යෙහි විශාල දිය පාරවල් ඇතිවුවහොත්, ගිනි ජාලාවන් නො කඩවා විහිදී යාම සඳහා, අතු කපා වෙනම ගොඩවල් ගැසිය යුතු යි. එසේ නෙවේ නම්, ගිනි ඇවිලීමට බාධා පැමිණේ.

ඉතා උසට වැඩි තිබෙන කැලය කපා මාස 2 සිට 2½කට පසු ද, දෙවැනි වරින් කැලය කපා මාස 1½ සිට 2කට පසු ද, අතුල් සහිත වූ තුන්වැනි වරින් කැලය කපා මාස 1 සිට 1½කට පසු ද ගිනි තැබිය යුතු යි. කැලය වියලීම සඳහා ඉහත සඳහන් කාලයක් ඉඩ හැරිය යුතු නමුත්, නො වැලැක්විය හැකි කරුණු හේතු කොට ගෙන, සමහරවිට, වියලීම සඳහා මීට වඩා ස්වල්ප කලක් යොදනු ලැබේ.

වියලී පොල් අතු වලින් හෝ වෙන යම් සුදුසු ද්‍රව්‍යයකින් සාදාගත් විශාල ගිනි හුල් පාවිච්චි කිරීමෙන්, කපන ලද වියලී කැලයට ගිනි නබනු ලැබේ. මාස් මෝසමේදී, මේ කැලයේ ඊසාන දිග මායිමේ සියළු තැන්වලටත්, යල් මෝසමේදී නිරිතදිග මායිමේ සියළු තැන්වලටත්, අඹ 10ත් 10ට පමණ ගිනි හුල්වලින් ගිනි දල්වනු. මද සුලඟක් ඇති විටක ගිනි තැබීම කළ යුතු යි. එවිට ගිනි ඇවිලීම ක්‍රමයෙන් නොකඩවා පැවැත් වේ. තද සුලඟකින් ඉතා කඩිනමට ගිනි ඇවිලෙන නිසා, පිළිස්සීම සතුටුදායක නො වන්නේය. සුළං ගමන අතට ඉදිරිපිටින් ගිනි ඇවිලීමෙන් යහපත් ප්‍රතිඵල ලැබේය යි යමෙක් ප්‍රකාශ කරනත්, එය එසේ නො වන බව අත් හදා බලා තිබේ. එවිට, ගින්න ඇවිලීම සාර්ථක ලෙස ආරම්භ නො වන නිසා, එය වහාම නිවෙයි.

ගිනි තැබීමෙන් පසු, දින දෙකක් හෝ තුනක් යනතුරු, නො දැල්වී පවතින ගින්නක් ඇති වේ. මේ කාලය තුළ කිසියම් වැඩක් කළ නො හැකිය. මින් පසු, නො පිළිස්සුණු අතු කපා, ගස්වල කඳන්වලට හේත්තුකොට නැවතත් පුළුස්සනු ලැබේ. පළමුවර ගිනි තැබීමෙන් පසු, මෙසේ අතු කපා, නැවත පිළිස්සීම, සියළු වරින් කැලෑ පිළිබඳව කළ යුත්තකි. එහෙත් අතුල් සහිත කැලයක් සඳහා එය වුවමනා නො වේ. පළමුවර ගිනි තැබීමෙන්ම එහි සියල්ල පිළිස්සෙන නිසාය. පළමුවර ගිනි තැබීම සාර්ථක වන අනුමත මේ සඳහා කුලීකරුවන් වුවමනා වේ. මේ ගින්න සාර්ථකලෙස ඇවිලී තිබේ නම්, අක්කරයකට කුලීකරුවන් 5 දෙනෙකු බැගින් ද, ගින්න මනාලෙස ඇවිලී නැත්නම්, අක්කරයකට කුලී කරුවන් 50 දෙනෙකු බැගින් ද මේ සඳහා වුවමනා වන්නේය. කරුණු මෙසේ ගෙයින්, ගස් කපා බීම හෙලීම ද, ඊට පසු අතු කැපීම ද, නියම පිළිවෙලට ගිනි තැබීම ද, යන මේ කරුණු පිළිබඳව සැලකිල්ලෙන් යුක්තව ක්‍රියා කළ යුතු බව මෙයින් පැහැදිලි වේ.

කුලීකරුවන් හිඟවීම වැනි කිසියම් හේතුවක් නිසා, විශාල කඳන් නො පිළිස්සී ඉතුරුවී තිබේ නම්, පස ආරක්ෂා කිරීමේ උපක්‍රමයක් වශයෙන්, ඒවා පස සේදී යා හැකි ස්ථානවල තැන්පත්කොට, ඊළඟ වැසි නැති කාලයේදී හෝ මුල් උදුරන කාලයේදී පිළිස්සීම යෙහෙස්. දඹු වැටක් තැනීමට අදහස් තිබේ නම්, ඒ සඳහා

යොග්‍ය වූ කණු සහ අතු ගින්නට නො දමා වෙන් කළ යුතු යි. ප්‍රයෝජනවත් ලී දඬු ද ආරක්‍ෂාකර ගැනීමෙන්, ඒවා ඉරවා, පසු කලකදී ගෙවල් තැනීම සඳහා පාවිච්චි කළ හැකි වන්නේ ය.

පස ආරක්‍ෂා කිරීම.

පස ආරක්‍ෂා කිරීම සඳහා කළ යුතු උපක්‍රම හැකි තරම් කලින් ක්‍රියාවේ යොදවා, වැසි ලැබෙන්නට පෙර ඔක්තෝම්බර මාසයේදී සම්පූර්ණ කළ යුතු යි. යල් මෝසමේදී අස්වැද්දීම සඳහා ඉඩම එලි කරන්නෙහි නම්, මෙකී කටයුතු අප්‍රියෙල් මාසයේදී කෙලවර විය යුතු යි. එසේ නැත් නම්, වටිනා අළු සහ මුදුන් පස සේදී යන්නේය. පස ආරක්‍ෂා කිරීම සඳහා කළ යුතු වැඩ පිළිවෙල මේ ලියවිල්ලෙන් විස්තර කිරීමට අදහස් නො කරනු ලබන නමුත්, පහත දැක්වෙන සටහන් ප්‍රයෝජනවත් වේ. පස සේදී යා හැකි ස්ථානවල කුඩා වලවල් හාර. පලමු වැසි කාලයේදී වල් සුරියකාන්ත හෝ නේපියර් තණ ගත සැරේට සිටුවිය යුතු යි. කුලීකරුවන් සොයා ගැනීමට අපහසු නම්, පස සේදී යා හැකි ස්ථානවල ජූර් නැති කානු කපා, ඒවා පසු කලක, නියමිත ප්‍රමාණයකට විශාල කිරීම, නුවණට හුරුය. ස්වාභාවික කානු සහ දිය පාරවල් වෙනස් නො කොට තැබීමෙන්, ඒවා පසු කලකදී තෙත්ති කානු වශයෙන් ප්‍රයෝජන ගත හැකි වන්නේ ය. ඉහත සඳහන් ජූර් නැති කානු කපන විට, මුල් ඇති වීම වලක්වා ගත නො හැකි ය. මේවා එවලේම ඉවත් කිරීම ඉතා හොඳ පිළිවෙල යි. මීට කලින් සඳහන් කර තිබෙන පරිදි, පස ආරක්‍ෂාවීම සඳහා නො පිළියි තිබෙන කඳන් තැබිය හැකි ය. පිටතින් වතුර ගැලීම හා, ඇතුළත තිබෙන වතුර පිටතට ගැලීමත් වැළැක්වීම පිණිස, ඉඩමේ සෑම තැනම පසු කලකදී විශාල කිරීම සඳහා, කුඩා කානු තනනු ලැබේ.

වැට බැඳීම.

පස ආරක්‍ෂා කිරීමේ කටයුතු සමගම වැට බැඳීමත් ආරම්භ කළ යුතු නමුත් කුලීකරුවන් සොයා ගැනීම අපහසු වුවහොත්, වැට බැඳීම ප්‍රමාද වුවත් වරදක් නැත. කෙසේ වෙතත්, ඇට වපුරා සතියකින් හෝ දෙකකින් පසු වැට බැඳීමේ කටයුතු සම්පූර්ණ විය යුතු යි. දඬු වැටක් බැඳීමට ගම් වැසියා පුරුදුවී සිටියි. මේ වනාහී ඔහුට කළහැකි ඉතාමත් හොඳ පිළිවෙල ය. කටු කම්බි වැටක් වුවත් පහසුවෙන් කඩා දමන අලියා හැර, අන්කිසි ඕනෑම සතෙකුට මේ දඬු වැට නිසා ඉඩමට ඇතුල් විය නො හැක. අවුරුදු 2ක් පමණ කලක් දඬු වැට පවතී ඊට පසු කටුකම්බි වැටක් තැනීම අවශ්‍ය වේ. එහෙත්, ධනපතියෙකුගේ ඉඩමක නම්, පලමුවාරයේදීම කටු කම්බි වැටක් තැනීම ඉතා හොඳ පිළිවෙල ය.

වැපිරීම.

දැනට, හේන් ගොවිතැන් කිරීම සඳහා ඉඩම සකස් වී තිබේ. කුරක්කන් මුංඇට සහ අබ මාස් මෝසමේදී මිශ්‍ර ව වැපිරීම සාමාන්‍යයෙන් පවතින සිරිත යි. තවත් සුදුසු හෝඟ වගී ද, විශේෂයෙන්ම බඩ ඉරිඟු, ඉදල් ඉරිඟු, වට්ටක්කා, එලවලු වගී සහ මඤ්ඤුක්කා ද වගාකළ හැකිය. තල, බොම්බේ මැ, මුංඇට, කන්සා මෙන්රි සහ මඤ්ඤුක්කාද යල් මෝසමේදී වගා කිරීමට සුදුසු ය.

මුල් ඉදිරිම.

පළමුවර අස්වැන්න ලබා, අවුරුද්දක් ගතවීමට පෙර, මුල් උදුරු, සිසාම සම්පූර්ණ විය යුතු යි. මෙය මෙසේ නොවේ නම්, වල් පැලෑටි වද කිරීම බරපතල ප්‍රශ්නයක් විය හැකි ය. පස තෙමී තිබෙන විට මුල් ඉදිරිම ආරම්භ නො කළොත් වියදම අධික වේ. අප්‍රේල්, මැයි සහ ඔක්තෝම්බර සිට ජනවාරි දක්වා කාලය ද මේ සඳහා යොග්‍ය වේ. කුලීකරුවන් හිගවීමක් ඇතිවුවහොත්, මුල් ඉදිරිමේ කටයුතුවලින් කොටසක් ප්‍රථම කාලයේදී ද, ඉතිරි කොටස ඊළඟ කාලයේදී ද කළ හැකි ය. මුල් ඉදිරිමට පෙර ද සුදුසු ධාන්‍ය වර්ගයක් වැපිරීම නුවණට හුරු ය. එසින්, පස වැසි තිබීමත්, සුළු වශයෙන් වත් ආදායමක් ලැබීමත් සිදු වේ. මුල් ඉදිරිමේදී මුදුන් මූලත් සමග අතිකුත් මුල් අභියක් පමණක් යටට උදුරු දැමිය යුතු යි. විහිදෙන මුල් ඉතා ප්‍රවේසමින් ඉවත් නො කළොත්, සිසාමට බාධා පැමිණ සමහරවිට නගුල් ද තුවාල වේ. මුල් ඉදිරිම සඳහා සාමාන්‍යයෙන් උදළු, පොරෝ, අලවංගු සහ කුළු ගෙඩි ද පාවිච්චි කරනු ලැබේ. මේ සඳහා සමහරවිට මුල් උදුරන යන්ත්‍රයක් පාවිච්චි කරනු ලබන නමුත්, ඉතා කුඩා මුල් ද, ඉතා විශාල මුල් ද මේ යන්ත්‍රයෙන් ඉදිරිම අපහසු ය. බොහෝවිට, මූල අවට භාරා, පැත්තට විහිදෙන කුඩා මුල් කපා, ප්‍රධාන මූල උදුරු දැමීම සඳහා යන්ත්‍රය ක්‍රියාවේ යොදනු ලැබේ. ප්‍රධාන මූල මේ අන්දමට අස්කිරීමෙන් පසු, කුඩා මුල් සොයා, ඒවා ඉවත් කළ යුතු යි. මේ යන්ත්‍රය පාවිච්චි කිරීමෙන් වියදම ඉතා අඩු වේ. විශලි කලාපයේ ඉබම් දියුණු කිරීමේදී විසදීමට තිබෙන ඉතා බැරැරුම් ප්‍රශ්නය නම් මුල් ඉදිරිම යි. මේ සඳහා සුදුසු උපකරණයක් පිට රටින් වත් ගෙන්වීමෙන් යහපතක් සිදු වන්නේය. මුල් ඉදිරිමෙන් පසු, මුල් සියල්ලම ගොඩ ගසා, පුළුස්සනු ලැබේ. මුල් ඉදිරිමේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් කුහර-සෑදේ. සමහරවිට මේ කුහර විශාල වේ. පස්වලින් මේ කුහර පුරවා, මට්ටම් කරනු ලැබේ. දැන් ඉබම සිසාම සඳහා පිළියෙල වී තිබේ.

**උච්ච පළාතේ උඩුකිඳු කොට්ඨාශයේ
පිට රට එළවළු වගා කිරීම දියුණු වූ පිළිවෙල.
Progress of Cultivation of Exotic Vegetables in
Udukinda Division, Province of Uva.**

[බී. ඒ. (කැන්ටබ්), ඒ. අයි. සී. ටී. ඒ. (ට්‍රිනිබැඩ්). උපාධිධාරී,
තැගෙනහිර කොට්ඨාශය භාර, ප්‍රාදේශික කෘෂිකම් නිලධාරී තැන්පත්
එම්. ඒ. පීට්ස් මහතා විසිනි.]

පිට රට එළවළු වගා උඩුකිඳු කොට්ඨාශයෙහි වගා කිරීම ඉතා විශාලලෙස පටන්ගෙන තිබේ. විශේෂයෙන්, බන්ඩාරවෙල, ඇටම්පිටිය, වැලිමඩ, ගුරුතලාවා, පාලුගම සහ අඹේවෙල යන සභාන මේ ව්‍යාපාරය ගැන ප්‍රසිද්ධ ය. විකිණීම සඳහා මේ එළවළු වගා දැනට කොටුවල වගා කරනු ලැබේ. හදිසි තත්ත්වය එළඹීමට පෙර මෙකී කොටුවලින් ලැබුණු පලදාව බන්ඩාරවෙල, දියතලාව, වැලිමඩ කොළඹ සහ නුවරඑළිය යන වෙළෙඳුම් පොලවලදී අහම්බෙන් විකුණන ලදී. මේ එළවළු